

Απόσταγμα εμπειριών ζωής και θεατρικής ιστορίας

Του **ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Να γράφεις την αυτοβιογραφία σου όσο είσαι ακόμη ακμαίος είναι ένα στάδιο εξωστρέφειας λυτρωτικής και απόλυτης. Ο Στάθης Λιβαθινός μάς παρέδωσε ένα κείμενο ζωής, μιας ορισμένης τόλμης και άλλης τόσης φιλοδοξίας, στο οποίο αφηγείται την πορεία του, από τα παιδικά του χρόνια έως σήμερα, σε μια ροή γραφής και σε ένα σχήμα κατασκευής που περισσότερο προσομοιάζει σε ένα βιβλίο ενπλικίωσης κατά την κεντροευρωπαϊκή παράδοση παρά σε μια κλασική αυτοβιογραφία. Αλλωστε, σε καμία περίπτωση δεν διαφαίνεται πως στόχος ήταν η ιστορία της ζωής. Περισσότερο πιθανός ήταν ο στόχος της ανάλυσης μιας πορείας προς την αυτοπραγμάτωση.

Ο Στάθης Λιβαθινός, με τη σκηνοθετική εμπειρία τόνων χρόνων, μπορεί να είναι και ένας παιδαγωγός. Ηθοποιοί και σκηνοθέτες. Δάσκαλος. Σε κάθε περίπτωση, είναι και συγγραφέας, μάστορας ενός ύφους που σε αρπάξει, εσένα τον αναγνώστη, και σε οδηγεί βήμα βήμα, στην αρχή προστατευτικά και στη συνέχεια χωρίς φραγμό, στη δίνη μιας πορείας κατανόησης του εαυτού,

του κόσμου, των άλλων, του θεάτρου, της θεατρικής πράξης, της απέκδυσης κάθε μανδύα ούτως ώστε να φτάσεις στον πυρήνα, στην πηγή. Το ευρύ κοινό γνωρίζει τον Στάθη Λιβαθινό από πολλές σκηνοθεσίες, από την ανθηρή θητεία του στην Πειραματική Σκηνή του Εθνικού Θεάτρου και από τη θητεία του στη διεύθυνσή του, από το πάθος του για τις θεατρικές σπουδές, από πλήθος παραστάσεων. Ενώ αυτή την περίοδο ολοκληρώνονται οι παραστάσεις του «Βασιλιά Ληρ» με την Μπέττυ Αρβανίτη στο Θέατρο της Οδού Κεφαλληνίας.

Η πορεία του Στάθη Λιβαθινού είναι μια πορεία ανέλκυσης από τον αστικό κόσμο των Εξαρχείων της δεκαετίας του 1960, με θείο τον Μάνο Κατράκη, που υπήρξε ένα πρότυπο και ένας άνθρωπος που τον είχε καταλάβει, στον μαγικό κόσμο της αυτονομίας, έως τη συνάντηση με τον αληθινό εαυτό. Αυτό περιγράφει και αναλύει ο Στάθης Λιβαθινός στο βιβλίο του «Τρεις εποχές» (εκδ. Πατάκη): η ενπλικίωση, οι σπουδές στη Μόσχα, το θέατρο στην Ελλάδα. Πόση τρυφερότητα δίνει η ώριμη ματιά πίσω στα πρώτα χρόνια, τα παιδικά και τα εφηβικά, και

Ο Στάθης Λιβαθινός μάς παρέδωσε ένα κείμενο ζωής, μιας ορισμένης τόλμης και άλλης τόσης φιλοδοξίας, στο οποίο αφηγείται την πορεία του, από τα παιδικά του χρόνια έως σήμερα.

Ο σκηνοθέτης έγραψε ένα βιβλίο ενπλικίωσης περισσότερο παρά μια κλασική αυτοβιογραφία. Πάνω, ο Στάθης Λιβαθινός (αριστερά) με τον Σεργκέι Γκαλομάζοφ στην παράσταση «Ο Ρόζενκραντς και ο Γκίλντενστερν είναι νεκροί» στο Θέατρο Μαγικόφσκι, το 1990.

αργότερα στην πρώτη επαφή με το θέατρο στη Σχολή του Πέλου Κατσέλη. Ως αναγνώστης παρακολούθησα αυτήν την ανέλκυση ως τη δοκιμασία μιας ανθεκτικής ψυχής. Και πιο πολύ ίσως ως τη θέληση ενός ανθρώπου να βουτήξει βαθιά και σχεδόν να ρουφήξει ό,τι μπορούσε ο εαυτός του να του δώσει.

Ιδιαίτερος ενδιαφέροντος είναι η «μεσαία» εποχή από τα χρόνια στη Μόσχα, την εποχή του Ψυχρού Πολέμου έως την περυσιό-

κα. Δίδαγμα ψυχραιμίας ανατομίας της καθημερινότητας στη Ρωσία. Οι ρωσικές ημέρες θυμίζουν αυτοβιογραφικές σελίδες του Γκόρκι: είναι εξαιρετική η σωματικότητα και η πνευματικότητα. Αυτός ο νεαρός Έλληνας βαπτίζεται στην πεμπουσία του θεάτρου. Διόλου εύκολο. Διόλου αυτονόητο. Και με πόση τρυφερότητα επίσης αναφέρεται διακριτικά στην προσωπική ζωή του, στις κόρες του, στη γυναίκα του, Γιολάντα. Το τρίτο μέρος, το πιο φιλοσοφικό, είναι ένα απαύγασμα θεατρικής σκέψης που κάθε ηθοποιός θα είχε πολλά να ωφεληθεί αν διάβαζε. Ακόμη και για τον μέσο αναγνώστη η επαφή με την αλληλουχία της θεατρικής εμπειρίας γίνεται ένα μάθημα αυτογνωσίας. Ο Στανισλάφσκι αλλά και πλήθος άλλων σπουδαιών δασκάλων και δημιουργών αφήνουν αποτύπωμα.

Ο Στάθης Λιβαθινός αναφέρεται με αγάπη και γενναιοδωρία, αλλά και με εντιμότητα και ειλικρίνεια, σε πολλούς συνεργάτες του, ηθοποιοί οι πιο πολλοί. Είναι ένα συμπύκνωμα της δικής μας θεατρικής ιστορίας από το 1990 και μετά, αλλά και ένα υπόδειγμα μιας πορείας προς τον εαυτόν. Τον αληθινό.